

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Lýdie Skuciusová

Název práce:

Komentovaný překlad: *Timothy Hickson: On Writing and World Building*

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	3
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	4
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlapy Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	5
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	2
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	2
Body celkem	16

Poznámky hodnotitelky a témata k diskusi:

Autorka si vybrala k překladu nesmírně zajímavý text, který může být užitečnou pomůckou pro každého, kdo má ambice psát, a je náročný zejména na věcné rešerše. Přestože se zjevně jedná o její oblast zájmu, musela určitě zejména do dohledávání terminologie a citací investovat nesmírné množství energie, což oceňuji a v komentáři je to patrné. Bohužel se jí ale pak nepodařilo uspokojivě zvládnout jazykově-stylistickou a technickou stránku překladu.

Text obsahuje až neuvěřitelné množství chybných tvarů, které neodpovídají pádové vazbě vyžadované řídicím členem syntagmatu – např. už v abstraktu k práci nacházíme tuto větu, kde zřejmě na dvou místech „podprahově“ působí instrumentální vazba slovesa *zabývat se*, ačkoli se toto sloveso v textu vůbec nevyskytuje.

První z kapitol se věnuje předjímání, jeho druhy a využití, druhá tvorbě polyteistických náboženství a jejich zákonitostmi.

Na bezprostředně následující straně 8 (Úvod) je šest překlepů nebo pádově chybných tvarů. A tento trend pokračuje, byť místy už ne tak výrazně, i dále: navzdory veselému a bezstarostnému začátku točícího se kolem Mistrovství světa ve famfrálu, s. 14 Henry Dent místo Harvey, dále např. s. 20 (tři chyby – dvě chybějící čárky a jeden překlep – na jediném řádku), s. 21 (šest chyb na půlstránce), s. 22 pantheon i panteon a vorinismus i voronismus, s. 26 (tři chybějící čárky a tři chybné koncovky na druhé půlstráně), s. 29 – chybná koncovka v každém z prvních tří bodů výčtu: 1) Ačkoliv se mnoho skutečných náboženstvích snaží... / 2) V polyteistických náboženství**í** bývají... / 3) Polyteistická náboženství jsou přizpůsobivější a jsou schopné pohlcovat... Atd. atd.

Ani nejprimitivnější otázky koheze nejsou někdy zvládnuty:

Nestandardní popis [*Harryho jizvy*] čtenáři napovídá, že se mu v minulosti přihodilo něco tajemného... (*Harry není explicitně zmíněn ani v bezprostředně předcházejících větách, čili „mu“ jednoznačně a nesmyslně odkazuje na čtenáře*)

Druhým způsobem, jak něco odlišit, je nechat postavu, aby se k něčemu chovala jinak než k ostatním věcem. Možná o ní něco řekne, možná se bojí, že o ní přijde, anebo k ní jednoduše bude mít smíšené pocity (*správně pochopitelně „o tom“, „o to“ a „vůči tomu“*).

...můžete zakoupit jídlo, které pak můžete použít, abyste utekli z boje s pavoučím bossem Muffet. Tento předmět se může zdát na první pohled neužitečný (*zde není návaznost tak absolutně nepřijatelná, ale popisovat „jídlo“ jako „předmět“ je opět dosti matoucí; pomíjím problematičnost neskloňování jména Muffet*).

Ačkoliv se velká část světových náboženství soustředí na tuto trojici otázek, vaše fiktivní náboženství na ně odpovídat nemusí – může se zaměřit pouze na jednu z nich nebo úplně na něco jiného. Náboženství se netočí jen kolem této trojice, a to, že se jí necháte omezovat, může, a nemusí, vést k tomu, že budou působit jako kopie, jako byste jen vyplnili předpřipravený formulář (*zde nejde striktně o chybu, protože druhý výskyt slova „náboženství“ může být plurálový, ale čtenář plurál vzhledem k singuláru v první větě rozhodně neočekává a bude zmaten*).

...normální občan nebude rozumět všem nuancím svého náboženství – pasážím v latině a liturgickým obřadům – ale těm částem, které ovlivňují jejich každodenní život:

Monoteismus je vzácnější než polyteismus, ale v historii to byl častěji on, kdo...

...což může ovlivnit, kolik politického, kulturního a finančního vlivu daná skupina má, a do jaké míry jsou ve společnosti zakořeněny jejich tradic [*sic*] a praktiky

Stylisticky neobratné pořadí podmětu a přísudku:

Na začátku filmu *Temný rytíř*, který natočil Christopher Nolan, Harvey Dent pronese tuto slavnou větu (*pořadí lépe „pronese HD“*)

Na rozdíl od předscény či Čechovovy zbraně, kterých si čtenář většinou všimne, symbolismus bývá nenápadnější (*lépe „bývá symbolismus“*).

Nesmyslná nebo chaotická interpunkce (kromě četných vynechaných čárek zmiňovaných už výše):

Na rozdíl od skutečného světa, kde vidíme a slyšíme všechno kolem nás, ale ne všechno je důležité: při psaní je autor nucen vědomě si vybírat, co uvede a co ne.

Název je odvozen z citátu Antona Čechova, který podotknul, že: „Pokud se v prvním dějství objeví na stěně zbraň...

Drží příběh pohromadě, v příběhu, vytváří očekávání dramatických okamžiků v prvním, druhém a třetím dějství, čímž je propojuje.

Chybný pravopis:

měli bychom to předjímat již **z kraje** , „**ala** Sparta“ místo à la, náboženství [*v podmětu*]... neviděli (s. 21), pontifa maxima (správněji a rozšířeněji pontifex-pontifika), z komentáře „svůj výklad **obzvláštní**“ místo „ozvláštní“ aj.

Idiomatika, kulturní narážky

Předjímání se může pohybovat kdekoliv na škále, která má na jednom konci Anakina, jak říká, že ho ten jedijský výcvik bude stát **ruku a nohu**, a na druhém tajuplné verše Koránu (*nevyřešen ani neokomentován fakt, že to cost an arm and a leg je idiom*)

podepsal dohodu s Adolfem Hitlerem a nacistickým Německem – *proč ne pro Čechy standardně Mnichovskou dohodu?*

V poznámce na s. 13 překladu by bylo pro srozumitelnost lepší ocitovat i Tolkienův originál, „no living **man** may hinder me“, což říká dotyčný Nazgúl Eówyn, která na něj útočí, a teprve pak vysvětlovat, jak přesně si autor pohrává s dvojznačností slova man (as opposed to hobbit and as opposed to woman).

Autorka nedodrží vlastní terminologii: z *nestandardního popisu a jednání* se na s. 16 stává *nepravidelný pocit a nepravidelné jednání*

Významové chyby (výběr):

To neznamená, že by dějové zvraty měly být předvídatelné, **ale** často zapůsobí nejvíce, když je provází změna tónu (orig. **as** they are often most effective...)

Not only are their personal realistic needs more connected to that kind of god, but **the powers that be** would be more motivated to use that religious idea to further their own goals. Nejenže potřeby obyčejných lidí budou více souviset s doménou takového boha, ale ten bude nejspíše oplývat mocí nutnou k uskutečnění jejich cílů, což je bude motivovat k jeho uctívání (*neděšifrováno, že „powers that be“ je ustálené spojení: a phrase used to refer to those individuals or groups who collectively hold authority over a particular domain, zde nejspíš „vládnoucí vrstvy“*)

Nesmyslný překlad slova powers jako mocnostmi na s. 24, odst. 2

There are fewer to persuade //Je méně lidí, které **můžete** přesvědčovat (s. 21) – špatná, do kontextu nezapadající modalita; fakt, že je těchto lidí málo, dotyčnému situaci *usnadňuje*, a je to tudíž pozitivní. Logický překlad by byl např. antonymický: Nemusíte přesvědčovat tolik lidí...

Přílišná nominálnost v kombinaci se syntaktickou nejednoznačností na ose podmět-předmět:
s. 16 nezpochybnitelné vyvrcholení konce dějství má na svědomí symbolismus

Styl

Předjímání ukazuje čtenáři tvar toho, co přijde

Překlad ignoruje fakt, že obrat „shape of things (to come)“ či jeho varianty (zde *shape of what is to come*) je poměrně ustálené spojení s abstraktnějším významem *shape* než *tvar* (přímo *The Shape of Things to Come* se jmenuje např. jeden z románů H. G. Wellse; v češtině by se v jiném kontextu mohl použít podobně zaužívaný, byť velmi knižní obrat „podoba věcí příštích“, ale do tohoto kontextu se stylově příliš nehodí – lepší by bylo asi verbalizovat např. na *jak bude vypadat/co přinese budoucnost*).

I dál, v celém posledním odstavci na s. 14 je překlad neobratný – např. „příběh bude působit víc pohromadě“ aj.

Z komentáře: „aspirující spisovatelé tohoto žánru“ – „aspirující“ je zjevný anglicismus

KOMENTÁŘ:

Komentář začíná sdělením, že „Text budeme pomocí Překladelské [sic] analýzy Christiane Nordové“ (*budeme co??*), dále je čtenář žádán například o to, aby „všechna zobecnění, ke kterým později dojde, přistupoval s rezervou“ apod. Další pozoruhodné formulace a – opět – chybné koncovkové tvary nemá smysl vypočítávat.

Z komentáře je dále patrné, že autorka nemá jasno v gramatice. Pasáž o syntaxi je poměrně podrobně zpracovaná, ale hned na začátku si čtenář položí otázku, co je syntakticky komplikovaného na citovaném příkladu (pasáž s výrazem *powers that be*) – resp. co jej činí v autorčiných očích komplikovanějším než jiné příklady dvou- až třívětých souvětí, které jsou v komentáři uváděny dále. Problém je tu ne v tom, že by základní syntaktická struktura byla komplikovaná, nýbrž v tom, že autorka nepochopila právě ono ustálené spojení jako jeden ustrnulý celek (viz už výše pasáž o významových chybách), tj. nerozklíčovala, že „be“ ve spojení „powers that be“ není v tomto případě reálnou samostatnou predikací. Dalším problémem pak je, že její příklady polovětných vazeb (s. 35-36) někdy vůbec polovětnými vazbami nejsou; jindy zase zaměňuje podstatné jméno s gerundiem (*the meeting with spiders* není gerundium – gerundiem by bylo *meeting* např. ve větě *Meeting strangers is always stressful.*)

Přes tyto výhrady je nutno konstatovat, že komentář je poměrně podrobný a má (snad krom úvodních pasáží) lepší úroveň než překlad samotný – je vidět, že autorku práce na překladu i její následná reflexe bavila.

Jsem autorce osobně vděčná za možnost si takto zajímavý text přečíst, ale bohužel překlad zejména kvůli neuvěřitelnému množství technických chyb, ale i kvůli dalším výše uvedeným problémům naprosto nemohu doporučit k obhajobě – nechat „projít“ kvalifikační práci takovéto technické a gramatické úrovně by bylo výsměchem veškerým základním standardům kvality, které se jako katedra snažíme studentům vštěpovat.

V Praze dne: 2. 9. 2021

Oponentka práce: Mgr. Zuzana Šťastná, Ph.D.

¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě